

Uppföljning av Kunskapscentrum 2020

Kunskapscentrum Allergi Astma & KOL- KAAK

Årlig uppföljning av Region Skånes kunskapscentra

Här kommer underlaget för den årliga uppföljningen av kunskapscentra inom Region Skånes. Kunskapscentrum är en del av Region Skånes sakkunnigorganisation och har till uppgift att bland annat bevaka, sammanställa och sprida kunskap, analysera, utvärdera och kvalitetssäkra resultat, bidra till kompetensutveckling och utveckla metoder och processer.

Uppföljningen bygger på den generella beskrivningen av ett kunskapscentrums uppdrag som [beslutades av hälso- och sjukvårdsnämnden](#) 2015-04-24.

Beskrivning av verksamheten

Vi arbetar med att förbättra vårdprocessen mellan specialist- och primärvård. Vi tar fram riktlinjer och vårdprogram, arbetar med fortbildningar och utför utredningar inom vårt medicinska område. Vi medverkar även i utvecklandet och arbetet med certifiering av astma, allergi och KOL-mottagningar inom Hälsoval Skåne. Kunskapscentrum allergi, astma och KOL (KAAK) är organiserat under Lungmedicin Lund, Skånes universitetssjukhus.

Personer knutna till KAAK under 2020

Namn	Befattning	Kommentar
Anne-Charlotte Svensson	Enhetschef	
Johan Svahn	Medicinskt ansvarig läkare	
Ulrika Berg	DSK, astma, allergi, KOL-sjuksköterska, utbildningskoordinator	Ingår även i RPO
Benita Björk	Astma, allergi, KOL-sjuksköterska, certifieringsansvarig	
Marianne Person	Kommunikatör	
Bibbi Persson	Administratör	
Birgitta Jagorstrand	DSK, arbetar med eHälsa	Verksamhetsanknuten på timmar
Alf Tunsäter	Specialistläkare, docent	Verksamhetsanknuten på timmar
Kerstin Romberg	Specialist i allmänmedicin	Verksamhetsanknuten på timmar, ingår även i RPO
Cecilia Ahlström Emanuelsson	ÖNH specialist	I arbetsgrupp, SK-kursansvarig
Leif Bjerner	Seniorprofessor, arbetar med SAMARIT	
Henning Stenberg	ST-läkare inom allmänmedicin	I arbetsgrupp

1. Vilka aktiviteter har varit aktuella föregående år förutom utbildningsinsatser och projekt som redovisas separat?

- År 2020 har präglats av **Covid-19** spridningen och förhållningsregler det medfört. KAAK har därför fått ställa in flera fortbildningar eller fått ställa om dem till digitaliserade fortbildningar. Till exempel har Spirometri introduktionskurs, Nätverks-träffen och information om Vårdförlopp vid KOL genomförts via Teams samt vi har påbörjat en webbutbildning om överföring i PMO och Luftvägsregistret. Office 365 har gett oss nya sätt att arbeta. Vi har hållit möten via Teams, använt Forms och gjort filmer i Streams.
- Under året har vi publicerat två **Nyhetsbrev** med bland annat rekommendationer om basala hygienriktlinjer för astma/KOL undersökningar utifrån Covid-19 situationen. Vi har sammanställt information om rengöring av spacer, om spirometrier och bakteriefilter. Våra Nyhetsbrev har blivit väl lästa och uppskattade.
- I september 2020 kom en ny lag om tillgänglighet i offentlig sektors digitala lösningar. KAAK har därför under året **tillgänglighetsanpassat** vår webbplats på Vårdgivare Skåne och våra Kunskapsblad i PDF-form.

2. Driver eller deltar ni i något/några specifika projekt?

Nej

Ja

Om ja, ange vilka:

- **Projekt SAMARIT (Severe Asthma Management and Register Toll)**
Syftet med forskningsprojektet är att samla in sjukdomsspecifik och relevant information kring samsjuklighet från patienter med astma. Insamlingen av data kommer att resultera i en pseudonymiserad information, så kallad "real life-data", som när den används i vetenskaplig forskning kommer att hjälpa oss att bättre förstå symtom, finna kopplingar till comorbiditet samt utvärdera och förbättra behandlingsstrategier för patienter med astma. I detta arbete har standardiserade vårdplaner tagits fram som kan anpassas efter var enskild patients behov för personcentrerad vård. I projektet samarbetas både på nationell och internationell nivå, så som Luftvägsregistret och ISAR (International Severe Asthma Register).
- **Projekt eHälsa inom KOL**
KAAK har arbetat med nya digitala lösningar för personal- och patientutbildningar. Tillsammans med Produktionskontoret för stöd och behandling (SoB) har vi tagit fram patientprogrammet "Lär dig leva med din KOL". Med programmet ges patienter med sjukdomen KOL möjlighet att få individanpassad information via 1177:s e-Tjänster. Patienten får här ökad kunskap om sin sjukdom (empowerment) och därmed ökad möjlighet att påverka sin situation. Med programmet vill vi förbättra patientens följsamhet till råd och behandling. Målgruppen är främst Primärvårdens astma, allergi och KOL-mottagningar (cirka 150 st). Ett liknande SoB-program har planerats under året för patienter med astma och allergi.
- **Sjukvårdsregionala programområdet RPO lung- och allergisjukdomar**
Under året har RPO för lung- och allergisjukdomar skickat ut två enkäter. Den ena med syfte att kartlägga hur rehabiliteringen för patienter med KOL ser ut i Södra sjukvårdsregionen, både vad som erbjuds på våra sjukhus och inom primärvården. Enkäten fokuserade specifikt på den fysiska träningen. Den andra enkätens syfte var att få en nulägesbild om spaceranvändning inom slutenvård och primärvård. För Region Skånes del administrerades enkäterna av KAAK.

3.a. På vilket sätt har ni arbetat med att analysera, utvärdera och kvalitetssäkra resultat inom ert område?

- **Certifieringen av astma, allergi, KOL-mottagningar**

I KAAK:s uppdrag ingår att certifiera allergi, astma och KOL-mottagningar i primärvården och då även med genomgång och uppföljning av de certifierade enheterna. Inför år 2021 har 52 primärvårdsenheter blivit certifierade inom Hälsoval Skåne, varav 160 vårdcentraler hade fått formulär att fylla i om sina uppgifter 2020. KAAK meddelar därefter Koncernkontoret vilka vårdcentraler som har uppnått en certifiering. KAAK arbetar även med support till enheter i deras arbete för certifiering.

Nationella arbetsgruppen astma, KOL och luftvägsallergi (en arbetsgrupp till NPO lung- och allergisjukdomar) har utgått från den skånska certifieringsmodellen och arbetat fram en nationell certifiering. Länk till PDF-dokument "[Certifiering av astma-, allergi- och KOL-mottagning](#)" (kunskapsstyrningvard.se)

- Under våren 2020 avslutades **förbättringsprogrammet** med syfte att bli en certifierad astma, allergi, KOL-mottagning eller att utveckla sin befintliga mottagning. Det var 14 vårdcentraler som deltog. Tillsammans med Enheten för kvalitetsutveckling och produktionsstyrning har Ulrika Berg och Benita Björk från KAAK stöttat med kunskap inom området samt klinisk erfarenhet.

b. Har ni inom kunskapscentrat arbetat med att identifiera medicinskt omotiverade skillnader i utifrån t.ex. kön, ålder, socioekonomi och geografi?

Nej

Ja

c. Om ja, beskriv hur:

d. Vad är de viktigaste slutsatserna för era patientgrupper utifrån ovanstående frågeställningar?

Genom certifieringen möter vi personal ute i verksamheterna och ser problemet med resurser för att de ska uppfylla kraven som **certifierade mottagningar, för att öka kvalitén för allergi, astma och KOL patientgrupperna**. De prioriterar olika på vårdcentralsenheterna, vilken patientgrupp som resurserna satsas på, genom detta skapas ojämnvård i Region Skåne.

4. Vilken utbildningsverksamhet har ni bedrivit under året och till vilka målgrupper?

- KAAK samarbetar med **Högskolan Kristianstad** och har föreläst för blivande astma, allergi, KOL-sköterskor på högskolans 15 hp-kurs: "Vård vid allergi, astma och kroniskt obstruktiva sjukdomar". Föreläsningar om Socialstyrelsens riktlinjer, certifiering, patientundervisning, dokumentation och inhalationsteknik både i fysisk och digital form. Kursföreläsare är KAAK:s astma, allergi, KOL-sjuksköterskor Ulrika Berg och Benita Björk.

Högskolan Kristianstad har planer på att öka samarbetet under 2021.

- KAAK:s sjuksköterskor har även samarbetat med **Malmö Universitet** och föreläste om inhalationsbehandling för kommunsjuksköterskor.
- Föreläsning om KOL för **AKO**. Föreläsare: Kerstin Romberg och Ulrika Berg.

Utbildning	Målgrupp	Antal deltagare
Astma, allergi och KOL för läkare i primärvården – 4 tillfällen (delkurser) per år	Specialister i allmänmedicin, primärvård	7 st i Delkurs 3. Övriga delkurser inställda på grund av Covid-19
Fysioterapeutdagarna – 2 hel-dagar med inriktning astma-KOL	Fysioterapeuter	Inställd på grund av Covid-19
Spirometri Intro - förberedande körkortsutbildning, 3-4 tillfällen per år	Sjuksköterskor, läkare och fysioterapeuter	35 st via digital utbildning på Teams
Nätverksträff för vårdpersonal	Sjuksköterskor, läkare och fysioterapeuter	54 st via digital utbildning på Teams
SK-kurs - Allergisjukdomar hos barn och vuxna - 4 dagar	På uppdrag av Socialstyrelsen, ST-läkare i hela landet med inriktning barn- och vuxenallergologer samt även övriga specialiteter.	28 st (skulle varit 35 st men det Covid-19 anpassades till lokalen)
Spirometri Tolkning: Uppföljning och tolkning	De som har ett Spirometrikörkort	Inställt på grund av Covid-19
Nationella Spirometrikörkort - 4 tillfällen per år	Samtliga i astma, allergi, KOL-teamet, för primärvård och specialist-kliniker	9 st (skulle varit 24 st men det Covid-19 anpassades till lokalen), de övriga 3 tillfällena under året flyttats till 2021
Vårdförlopp vid KOL om personcentrerat sammanhållet vårdförlopp vid KOL	Region Skånes personal som arbetar med KOL-patienter	41 st via digital utbildning på Teams

5. Har kunskapscentret under året tagit fram något nytt eller reviderat regionalt vårdprogram eller riktlinje?

- Nej
 Ja

Om ja, ange vilket/vilka:

Vi har under året påbörjat arbetet med att revidera vårdprogram "Regional riktlinje för allergen immunterapi (AIT)".

6. Har ni specifikt arbetat med att implementera nya arbetsätt eller metoder tex utifrån vårdprogram eller riktlinjer?

- Nej
 Ja

Om ja, ange på vilket sätt:

Introduktion till personcentrerat sammanhållet vårdförlopp vid KOL.

7. Beskriv hur ni tillgodoser att ert regionala uppdrag uppfylls i form av samverkan med Region Skånes egna förvaltningar och privata vårdgivare, tänk både specialistkliniker och enheter inom primärvård?

I samband med Covid-19 situation har KAAK haft ökat fokus på samarbete med Vårdhygien Skåne, Lungmedicin och primärvården om hygienaspekten vid astma, allergi, KOL mottagningar och patientmötet, det vill säga säkerheten i mötet mellan personal och patient.

Samarbete med Öron-näsa-halsmottagning allergi, SUS och Cecilia Ahlström Emanuelsson vid genomförande av SK-kurs "Allergisjukdomar hos barn och vuxna".

8. Har ni under det gångna året samverkat med någon annan gruppering inom sakkunnigorganisationen (nationell eller regionala programområden, expertgrupper eller terapigrupper i Region Skåne, andra kunskapscentra, AKO- organisation, kompetenscentrum för primärvård mfl)?

Några exempel på KAAK:s samverkan under året:

- Vårdhygien Skåne
- RPO, LPO

- Diabetessamordnare inom Kompetenscentrum för primärvård om presentation av certifierade enheter hos 1177 Vårdguiden.
- AKO-organisationen
- Produktionskontoret Stöd- och behandlingsplattformen i Digitalisering IT och MT
- Regional lärredaktion hos HR
- Enheten för kvalitetsutveckling och produktionsstyrning.

9. Enligt beslutet i HSN 2015 ska ett kunskapscentrum inte bedriva forskning eller klinisk verksamhet men kan tillhandahålla en bas för att möjliggöra och facilitera såväl forskning som klinisk verksamhet som då inte finansieras av regionbidraget. Gäller detta för ert kunskapscentrum och i så fall ge exempel på forskning och klinisk verksamhet som bedrivs kopplat till kunskapscentrum.

Forskningsprojektet SAMARIT, se under punkt 2.

10. Övriga kommentarer